

ítélése a bíróságra kötelező. A Pénzüntézetí Központ, amelynek vonatkozó nyilatkozata vita vagy bizonyítási tárgyává nem tehető, nem köteles megjelölni, mely pénzüntézet érdekörébe tartozik a vállalat. E rendelet 1927 május 21-én lépett életbe. Megjelent B. K. f. évi 115. számában.

A pénztartozás késedelmes teljesítése esetén a hitelezőt megillető kártérítés mértékének újabb megállapítása tárgyában kelt 4960/1927. M. E. sz. rendelet kimondja, hogy az 1923 : XXXIX. t. c. 2. §. 1. bek.-e értelmében járó kártérítés mértékét (eddig havi 1.5%) a Magyar Nemzeti Bank részéről megállapított mindenkori hivatalos évi váltóleszámitolási kamatlábát 4-el meghaladó %-ra szállítja le. (Mintán e váltóleszámitolási kamatláb jelenleg 6%, a fölhívott törvényhelyen alapuló késedelmi kamat 10% tehát.) Az 1923 : XXXIX. t. c. 2. §. 2. bek.-e értelmében járó mérsékelt összegű kártérítés mértéke továbbra is a tőkének a hivatalos évi váltóleszámitolási bankkamatláb 2-vel meghaladó %-a (ezidőszerint tehát 8%) marad. Ez a rendelet f. évi június 15. napján lépett életbe. Megjelent a B. K. f. évi 128. számában. (Lásd bővebben dr. Varanai Istvánnak jelen számunkban megjelent cikkét).

A csődönkívüli kényszeregyezési eljárásban a legkisebb hányad újabb megállapítása tárgyában 5000/1927. M. E. szám alatt rendeletet bocsátott ki a kormány, amelynek értelmében az adós tartozásainak kiegyenlítésére e tartozások legalább 50 %-ának megfizetését köteles az előző rendeletben említett módon felajánlani. Ha az adós legalább 60 %-ot ajánl fel, az eljárást akkor is meg lehet indítani, ha e különbözeti 10 % megfizetését adós a rendeletben megszabott 8 havi határidőnél hosszabb, de másfél évet meg nem haladható határidőre kötelezi. Ha az adós tartozásainak kiegyenlítésére 50 %-nál nagyobb és legalább 60 %-ot kitevő kvótát ajánl fel, a bíró az 50 %-ot meghaladó többlet megfizetésére a felajánlott magasabb hányadnak megfelelő méltányos hosszabb határidőt szabhat. A csődbeli kényszeregyezési eljárásban is 50 % a minimális kvóta. Ez a rendelet f. évi június hó 8. napján lépett életbe és csakis az életbelépése után folyamatba tett ügyekben nyer alkalmazást. Megjelent a B. K. f. évi 128. számában.

Joggyakorlat.

Kik a fellebbvitelre jogosult érdekeltek a gyámhatósági eljárásban?

(Mutatvány szerzőnek „Dolgozatok a gyámi jog köréből” címen megjelent munkájából.)

Ismételt vita merült fel a gyámhatóság gyakorlatában abban a kérdésben, felelbezésre jogosultnak tekintendő-e a kiskorúval szerződő fél az esetre, ha a gyámhatóság a megkötött szerződést jóvá nem hagyja? A székesfővárosi árvaszék a kérdés-

ben akként foglalt állást, hogy a kiskorúval szerződő felet felelővittelre jogosultnak nem tekinti, a vidéki árvászekék viszont általában megadják neki e jogot. A fővárosi árvászekék ezen több évtizedes állásfoglalását osztja a másodfokú hatóság is, ellenben nem fogadja el azt a harmadfokon határozó m. kir. belügyminiszter, aki is legutóbb 234.229/1925—XI. számú leiratával mint felügyeleti hatóság újólág érvényre juttatta azon álláspontját, hogy a jogügylet jóváhagyása kérdésében hozott árvászeki határozat ellen a jogügyletben szereplő nagykoru felet a *felelővíteli jog érdekelttség* címén megilleti.

A kérdés körül támadt vitának szülőke a gyámügyi eljárási szabályok hiányosságában lelhető fel.

A gyámi törvény 205. §-a ugyanis kimondotta, hogy az árvászekéknek elsőfokban hozott érdemleges határozatai az azokban érdekelték által felelővítethetők!

Az 1901. XX. t.-c. 4. §-a viszont, amely a fenti törvényrendekezés helyébe lépett, így szól: „ugy felelővítésnek, mint felülvizsgálati kérelemnek csak véghatározat ellen és csak érdekelték részéről van helye”.

Szemmel látható, hogy az érdekelték körét egyik törvényhely sem vonta meg közelebről, úgyhogy voltaképen magyarázat kérdését képezi, tágabba vagy szűkebbre vonjuk-e a jogorvoslatra jogosultak körét.

A törvény hiányán az 1901. XX. t.-c. életbeieptetése és végrehajtása tárgyában kiadott 6000/1901. M. E. sz. rendelet kívánt segíteni, midőn 4. §-ában kimondotta, hogy: „annak megállapítása, hogy kit lehet érdekeltnek tekinteni, a konkrét esetben *eljáró hatóság* feladata. Általában szem előtt kell tartani, hogy mindenki érdekelt, akinek *jogairól* vagy *érdekeiről* van szó”.

A kérdéses törvényhely ezen kormányhatósági magyarázatából az tűnik ki, hogy jóllehet az eljáró hatóság diszkrécionárius jogává tételt az, kit tekintsen a konkrét esetben felelővittelre jogosultnak, mégis a magyarázó kormányiszerv a felelővittelre jogosultak körét tágabban kívánta megvonni, mivel nemcsak a *jogsérelmet*, de az *érdeksérelmet* szenvedetteket is érdekeltéknek tekintti.

Mivel a belügyminiszternek megjelölt álláspontja az utasításnak hivatkozott 4. §-án épül fel, az a kérdés, helytálló-e ez a kormánymagyarázat?

Véleményem az, hogy a gyámi törvény szavai és intenciója, valamint az analogia juris, nemkülönben a gyámi törvény hivatott interpretátorának véleménye és a célszerűség követelményei is tiltakoznak az ellen, hogy a konkrét esetben a felelővíteli jog érdekelttség címén a kiskorúval szerződő félre is kiterjesztessék.

Véleményemet az alábbiakkal támogatom.

Mint hogy az 1901. XX. t.-c. 4. §-a a gyámi törvény 205. §-ának rendelkezését lényegben meg nem változtatta, azt kell elsősorban vizsgálnom, hogy a gyámi törvény szóhangzata és szelleme az érdekelték körét tágabb, vagy szűkebb méretben kívánta-e megvonni? Nézetem szerint a gyámi törvény értelmében ez a kör szűkebb méretű. Következtetés vonható erre a gyámi törvény 274. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a gyámhatóság jóváhagyása oly esetekben, midőn valamely jogügylet megkötésénél önjónak és gyámhatóság alattiak együttesen érdekelték, csak a gyámhatóság alattiak képviselőinek cselekményeire szorítkozik. E rendelkezésből ugyanis az következik, hogy amidőn a gyámhatóság egy jogügyletet jóváhagy, — amikor is tehát

a kiskorunál hiányzó ügyletkötési képesség pótlása végett egy magasabbrendű közérdekből folyó ellenőrzési funkciót végez, — csupán a kiskoru érdekeire van tekintettel, — ellenben a magánjogi ügyletnél érdekelt másik fél érdekét figyelembe nem veszi, mert hiszen kizárólag a gyámhatóság alattiak képviselőinek cselekményeit bírálja el.

Eppen ez okból az árvaszék az ilyen közérdekű tevékenységnek gyakorlása alkalmával az ügyletnél érdekelt másik félnek beadványait is csak akkor veszi figyelembe, — állandó gyakorlata szerint, — ha azokat a törvényes képviselő nyújtja be, illetve ellenjegyzzi. Szükségképen következik ez az eljárás a gyámi tv. 263. §-ában elfogadott azon alapelvből is, hogy a gyámoltak és gondnokoltak szellemi és anyagi érdekeinek megóvása és előmozdítása a gyámhatóság legfőbb feladata. Természetesen a szerződő másik félnek törvénybiztosította joga (tehát nem érdeke) az árvaszék határozata által *nem sérthető* meg, mert ellenesetben (jogsérelem) jogorvoslatnak volna helye.

Amde kétségtelen az, hogy pusztán a szerződés jóváhagyásának megtagadásával a kiskorúval szerződő fél joga sérelmet nem szenved, mivel a szerződést a törvényes képviselő csupán a gyámhatósági jóváhagyás feltétele mellett köthetvén meg, a jóváhagyás megtörténte előtt sem a kiskorura nézve kötelezettség, sem a másik félre nézve jog nem keletkezett.

Eppen ezért az árvaszék a törvény szavait és szellemét szem előtt tartva, a jogügyletek jóváhagyása vagy a jóváhagyás megtagadása esetében az érdekelték körét szűkre szabta.

Az érdekelteknek ez esetben csak a törvényben külön megjelölt tisztí ügyészt, ujabban az árvaszéki elnököt, a kiskorú törvényes képviselőjét, — aki a kir. Kuria szerint a gyámhatóság jóváhagyó határozata ellen jogorvoslattal akkor is élhet, ha a szerződés jóváhagyását maga kérte,¹⁾ a tizennégy évet meghaladott koru kiskorut, az elmebetegét kivéve, a gondnokoltak összes kategóriáit, valamint a kiskorúak és gondnokoltak ügyeiben a törvény szerint közreműködni jogosult és a jogot tényleg gyakorló rokonokat tekinti.²⁾

A magánérdekével szereplő szerződő felet ellenben érdekeltnek az árvaszék csak akkor tekinti, ha — ami tényleg elő is fordult — a hozott határozat folytán jogsérelem szenvedett. A törvény szellemével össze nem egyeztethető álláspont volna ugyanis az, ha az árvaszék akkor, midőn kizárólag a kiskorú érdekét tartozik a jogügylet elbírálásánál szem előtt tartani, tekintettel lennie a kiskorúval szerződő fél külön érdekére.

Megjegyezni kívánom még azt is, hogy a gyámhatósági eljárás más természetű konkrét ügyeiben az érdekelték körének szélesebb megvonása is lehetséges. Így tartási ügyekben érdekelt lesz az apán kívül az anya is, a gytv. 25. §-a esetében a hitelező, a gytv. 12. §-a esetén a nagyszülő, az 1885. VI. t.-c. 12. §-ára alapított kérelemmel a leszármazó, stb.

De nemcsak a hazai törvény szavai és szelleme, hanem az idegen joganalógia is amellettt szól, hogy a kiskorúval, illetve gondnokolttal szerződő félnek a jóváhagyás gyámhatósági megtagadása esetén érdekelttség címén felebbviteli joga nincsen.

Hivatkozom ez irányban a német perenkívüli eljárás (Gesetz über die freiw. Gerichtsbarkeit) 20. §-ára, amely kimondja, hogy

¹⁾ Magánjogi Dtr. XVI, 37. eset.

²⁾ Lásd ide vonatkozólag Fodor: Magánjog IV. 983—984. o. d'al.

panasszal élhet mindenki, akinek az intézkedés *jogát befolyásolja*. E törvényszakasz folytán, valamint a német ptkv. 1828. §-ának azon rendelkezése alapján, hogy a gyámhatóság a jogügylet jóváhagyását csak a gyámmal szemben jelenti ki, a német jogászok és bírói gyakorlat megtagadják a harmadik szerződő féltől a panaszjogot.¹⁾

Jogos érdek sérelme esetén is ad azonban panaszjogot a hivatkozott perenkívüli eljárási törvény 57. §-a, azonban csak bizonyos taxative felsorolt esetekben és csak egyes megjelölt személyeknek; kivételesen mindenkinek (popularis actio).

De ugyancsak az általam vallott felfogáson volt a gyámi törvény egyik leghivatottabb magyarázója, dr. Sipőcz László is, aki a kérdést akként döntötte el,²⁾ hogy a gyámi törvény szerint a felelősség jogorvoslat lévén, annak célja csak a sértett jogok érvényesítése lehet, miért is felelősséggel a gyámhatóság intézkedései ellen csak annak van joga élni, aki az intézkedés által *jogaiban* szenved sérelmet, ellenben az, aki a határozat által érintett *érdekeket* igazolhat, felelősségi joggal nem bír. Ugyanott felhossa azt is, hogy *nincs felelősségi* joga a kiskorúval *szereződő* személynek, ha a szerződés jóváhagyása megtagadjatik.

És ugyanezt az eljárást írja elő végül a célszerűség és a jogbiztonság érdeke is, mivel a törvény helyes intenciójú rendelkezésének meg nem felelő magyarázata a zaklató, könnyelmű és a gyámhatóság intézkedéseit megghiúsító jogorvoslatok özöne előtt nyitná fel a zsílipéket és a hatóság feladatainak elvégzését gátolná.

Dr. Csorna Kálmán.

Részvényjogunk reformja és az angol-amerikai részvényjog.*

A másik újszerű intézménye lenne részvényjogunknak a tervezet értelmében a részvények parin alul való kibocsátásának megengedése, a tőkeszerzésnek megint oly lehetősége, mely az angol-amerikai jogrendszerben szokásos. A Kuncz-féle tervezet 8. szakasza ez intézmény életbeléptetését illetőleg meglehetősen messze megy. Nemcsak azt engedné meg, hogy alaptőkeemelésnél névértéken alul úgy lehessen a részvényt kibocsátani, hogy az új alaptőke hiányzó része a nyereségből vagy pedig tartalékokból fedeztessék, hanem bizonyos kautélák mellett és a kereskedelemügyi ministerium engedélyétől függőleg, az új részvényeknek igazában névértéken aluli kibocsátását megengedi, vagyis itt a különbözet sehonnan sem nyerve fedezetet, a névértéknél kisebb összeggel képviselt részvények is bennfoglaltatnak atársasági tőkében.

¹⁾ Lásd Endemann Lehrbuch des bürg. Rechts II. kötet, 735. és 833. old.

²⁾ Gyámsági törvény 300. o'd. és Fodor-féle Magánjog IV. 972—982. old.

* (Előző közlemény a P. J. folyó évi 4—5. számában).